

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. ขอบเขตการศึกษา
4. สรุปผลการศึกษา
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานในการศึกษา

1. ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง
2. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีขวัญในการปฏิบัติงานต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งสิ้น 51 คน ซึ่งเป็นข้าราชการ จำนวน 25 คน และพนักงานจ้าง จำนวน 26 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแยกเป็นข้าราชการ และพนักงานจ้าง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่างๆ รวม 5 ด้าน ดังนี้ (ศลิษา แหยมมัน. 2550 : 32)

3.2.1 ด้านการบริหาร

3.2.2 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน

3.2.3 ด้านความพึงพอใจในการทำงาน

3.2.4 ด้านความมั่นคงในการทำงาน

3.2.5 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาระดับขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถามว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ

2. ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว

โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

สระบัว พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัวที่มีสถานภาพต่างกัน มีขวัญในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าด้านความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. สรุปข้อเสนอแนะต่อขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล สระบัว มีดังนี้

4.1 ด้านการบริหารพบว่า ผู้บริหารควรมีคุณธรรม สร้างความไว้รักสามัคคี และความเป็นธรรมในหมู่คณะ ผู้บริหารต้องมองพนักงานเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ดี ไม่ควรสร้างความแตกแยกในหน่วยงาน ควรมีการสร้างระบบการตรวจสอบจากชุมชน องค์กรกลาง อย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามงานอย่างใกล้ชิด และควรให้พนักงานได้มีโอกาสตัดสินใจในงานที่ตนเองรับผิดชอบ

4.2 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงานพบว่า ผู้บริหารควรสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรเพิ่มกิจกรรมการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในหน่วยงาน และผู้บริหารต้องมีความยุติธรรม และมีความเป็นกันเองกับพนักงานทุกคน

4.3 ด้านความพึงพอใจในการทำงานพบว่า ควรจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างต่อเนื่อง ควรพิจารณาขั้นพิเศษให้กับพนักงานให้ทั่วถึง มีเกณฑ์และการให้คะแนนที่ชัดเจนในการตัดสินใจ และควรมีการมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความสามารถของบุคลากร

4.4 ด้านความมั่นคงในการทำงานพบว่า ต้องการให้ผู้บริหารมีความยุติธรรม เปิดโอกาสให้พนักงานที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ได้เปลี่ยนสายงานเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ในระดับที่สูงขึ้น และพนักงานถ้าประสบปัญหาควรมีเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์

4.5 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการพบว่า ควรมีค่าตอบแทนปฏิบัติงานนอกเวลา และควรมีโบนัสให้กับพนักงานทุกคนสม่ำเสมอ และมีกำหนดการจ่ายโบนัสอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
สระบัว มีประเด็นที่น่าอภิปรายผลซึ่งผู้ศึกษาขออภิปรายผลตามข้อสรุป ดังต่อไปนี้

1. ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริกร
สืบสงค์ (2552 : 92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีขวัญกำลังใจในการ
ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำผลการศึกษามาอภิปราย
ผลในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหาร ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สลิษา
แหยมมัน (2550 : 55-57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน
เทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ มงคล ปิ่นจาด (2550 :
68-70) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ขวัญในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด
อุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงาน
ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้หลักการบริหาร โดยไม่คำนึงถึงหรือไม่เอาใจใส่สิ่ง
ที่เป็นองค์ประกอบของขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงาน แต่จะมุ่งทำงานโดยไม่สนใจความ
เป็นอยู่ของพนักงาน

1.2 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย
ของ สลิษา แหยมมัน (2550 : 55-57) และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มงคล ปิ่นจาด
(2550 : 68-70) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา
วิจัยของ วิมล แดงเรือง (2549 : 87-90) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของ
บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบนปีจชัย ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน
อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ ไกรสรไขศรี (2549 : 83-85)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์
ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงานอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามจากผล

การศึกษาในครั้งนี้ที่เป็นเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ในหน่วยงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นปัจจัยของการบำรุงรักษาตามทฤษฎีการจูงใจและการบำรุงรักษาของเฮอริชเบอร์ก (พูลสุข สัจจรุ่ง. 2546 : 145) ซึ่งส่งจะทำให้เกิดขวัญกำลังใจนั้น ควรจะเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความเคารพนับถือ ซึ่งกันและกันผู้บังคับบัญชาไม่พึงเห็นลูกน้องเป็นเครื่องจักรหรือเป็นคนเกียจคร้านต้องจ้ำจี้จ้ำไช คอยจับผิดบังคับ ลงโทษแต่เป็นหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องหาทางกระตุ้นให้เกิดการทำงานด้วยความสมัครใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเอง โดยความสัมพันธ์ในหน่วยงานนั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่างๆ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมในการบริหาร การปกครองบังคับบัญชาความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนความสามัคคีในหมู่คณะ

1.3 ด้านความพึงพอใจในการทำงานที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ ไกรสร ไชศรี (2549 : 83-85) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วิมล แดงเรือง (2549 : 87-90) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะความพึงพอใจเป็นสภาวะของการมีอารมณ์ที่ดี เกิดขึ้นจากการประเมินเหตุการณ์ แล้วมีความรู้สึกชอบด้วยความยินดีทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้มีความปลาบปลื้มและมีความสุขกายสุขใจ ความพึงพอใจเกี่ยวข้องกับขวัญเป็นอย่างมาก กล่าวคือถ้ามีความไม่พอใจเกิดขึ้น ก็จะทำให้ไม่มีขวัญในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน (ระวีง เนตร โปธิ์แก้ว. 2542 : 187) สิ่งที่มีผลต่อขวัญในด้านความพึงใจในการทำงาน เกี่ยวกับเรื่องของความสำเร็จของงาน ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ คุณค่าของงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สภาพในการทำงาน การยอมรับนับถือคุณลักษณะของการปฏิบัติงาน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานด้วย

1.4 ด้านความมั่นคงในการทำงานที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ ไกรสร ไชศรี (2549 : 83-85) และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วิรัตน์ เชิดชัยภูมิ (2550 : 44-46) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ระดับขวัญกำลังใจของพนักงานเก็บขนขยะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็น

เพราะว่า พนักงานส่วนท้องถิ่นได้ทำงานที่เหมาะสม มีความมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่ที่มีความก้าวหน้า ซึ่งเป็นไปตามที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547 : 243) ได้กล่าวไว้ว่า ขวัญของผู้ได้บังคับบัญชาจะดีขึ้น ถ้าได้ทำงานที่เหมาะสม มีความมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่ และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

1.5 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสมพงษ์ ไกรสรไชศรี (2549 : 83-85) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเงินเดือนและสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มงคล ปั้นจาด (2550 : 68-70) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จะได้รับเงินเดือนและสวัสดิการที่เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งเป็นไปตามที่ ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542 : 185-186) ได้กล่าวไว้ว่า ค่าจ้างและค่าแรงที่เหมาะสมและเป็นธรรมจะช่วยสร้างความรู้สึที่ดี การจัดสวัสดิการที่ดี เพื่อให้บุคลากรได้ทำงานอย่างมีความสบายใจ มีความพอใจกับงานที่ทำ

2. ผลการเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัวที่มีสถานภาพต่างกัน มีขวัญในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าด้านความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานที่เป็นข้าราชการและพนักงานที่เป็นพนักงานจ้างมีภาระงานที่แตกต่างกัน ในด้านความยอมรับจากคนทั่วไป ความภาคภูมิใจ สภาพแวดล้อม และการปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ที่มีผลให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ทั้ง 2 ประเภท มีความพึงพอใจในการทำงานต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งพนักงานที่เป็นข้าราชการและพนักงานที่เป็นพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ได้รับการตอบสนองทางด้านการบริหารได้อย่างเหมาะสม ไม่แตกต่างกัน และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรได้รับการพิจารณาจากผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 ควรให้ความสำคัญในด้านการบริหารและด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน เพราะขวัญกำลังใจด้านนี้ที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร และจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจที่จะปฏิบัติงาน ที่จะสามารถทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้ง 2 ประเภท ไม่ว่าจะเป็นพนักงานที่เป็นข้าราชการและพนักงานที่เป็นพนักงานจ้าง ในด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน องค์กรควรมีการชี้แจงนโยบายในการบริหาร ข่าวสารในองค์กรให้พนักงานทราบอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน ตลอดจนเสริมสร้างกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการที่จะเสริมสร้างขวัญในปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในระดับต่ำ รวมถึงการรักษาขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานให้คงอยู่เสมอ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพถึงขวัญในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น